Ч. 114 Середа 22 мая (4 червня) 1902. Рік XII.

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цїлий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цїлий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти полїтичні.

(З палати панів і палати послів.)

На засїданю палати панів в пятницю розпочала ся буджетова дискусия, в котрій др. Кербер порушив найважнїйші справи внутрішної полїтики Австриї. П. Мінїстер не хоче ховати голови перед национальним питанєм. „Се питанє мусить бути розвязане. Правительство рішило сю важну справу безпроволочно зближити до полагодженя. Тревале розвязанє национального питаня введе нове уформованє відносин в палатї послів, котре запевнить палатї правдиву спосібність до полагоджуваня важних задач державних. Мимо парляментарного полагодженя буджету, дотеперішний спосіб нарад не дасть ся удержати, треба буде подумати над иншою методою і наслїдувати примір инших держав в нормальнім і скорішім полагоджуваню буджету. Конечною річию єсть, аби перед кождою сесиєю мати вже більше менше уформований образ ходу тої сесиї і не тратити часу потрібного до працї. Однак передовсїм маємо обовязок через полагодженє национального питаня оперти державу на сильних підвалинах“. П. президент кабінету застерігаєсь против евентуального закиду, що Австрия хоче використувати Угорщину, або здержати єї економічний розвій. „Австрия має в Угорщинї головний торг для продуктів свого промислу, а рівночасно є головним торгом для продуктів угорского рільництва. З того можна би заключати, що економічна спільність обох держав стоїть на сильних ногах і не повинна бути квестионована. Але так не є. Суть іменно инші обставини, котрі стоять на перешкодї, так, що не можу затаїти перед палатою моїх сумнївів що до результату так довго треваючих вже переговорів“. „Не хочемо нарушити угорского стану посїданя, анї що небудь забирати, але не можемо позволити на се, аби була можлива інтерпретация в некористь Австриї. Так само конечне є управильненє услові нашого економічного істнованя і тут від наших услівий не відступимо. Однак всї мусимо старати ся о скоре закінченє переговорів, аби не допустити до примусової ситуациї, з правила нещасливої, котра не дасть ся погодити з понятєм мирового діланя. Хочемо іти до найостаточнїйших границь вічливости, аби задержати спільність, але не причиняти ся до спільности, котра не буде істнувати в дїйстности. Австрийский буджет опертий на сильних підставах, але в будучности треба поступати дуже осторожно супротив видатків, котрі увійшли до буджету.

На першім засїданю закінчено ґенеральну дискусию над буджетом і полагоджено буджет мінїстерства просьвіти. — На другім засїданю палата панів покінчила по черзї всї роздїли буджету і приступила сейчас до третого читаня буджету та приняла буджет в третім читаню. Вкінци відбула тайне засїданє в однїй справі що-до ненарушимости членів палати.

На засїданю палати послів в пятницю п. мінїстер фінансів предложив проєкт закона в справі зміни закона, зглядно доповненя постанов о емеритурі державних урядників. На підставі сеї норми емеритура для державних урядників, котрі перед 1 вересня пішли на емеритуру, має бути підвисшена в низших 5 клясах ранґи о 10%, однак найменше підвисшенє має бути 800 К. — П. мінїстер фінансів предложив дальше проєкт в справі дальшого підвисшення платнї для вдовиць по державних урядниках і учителях. Після сего закона підвисшенє має наступити о дальших 25%. Загальне підвисшенє не повинно переступити 50% первістної платнї. — Предложенє о інжинирскім титулї відіслано на внесенє Штайнвендера назад до комісиї. — В дискусиї над предложенєм о торговли збіжем на речинець п. мінїстер рільництва заявив, що правительство не противить ся законови, котрого цїлею є обмеженє торговлї збіжем і млинарскими фабрикатами. Дискусия була впрочім дуже коротка. По промові ґенеральних бесїдників засїданє замкнено. — На суботнїшнім засїданю вела ся дальша дискусия над тим законом. По промовах пп. Пешки і референта Плоя ухвалено перейти до подрібної дискусиї, яку по довшім часї покінчено і цїлий закон про речинцеву торговлю збіжем принято в другім і третім читаню. — Перед замкненєм засїданя звели велику бучу Всенїмцї між собою з причини, що Вольф домагав ся, щоби справозданє комісиї посольскої нетикальности про виданє Шалька судови, прийшло на дневний порядок слїдуючого засїданя, Шенерер собі-ж зажадав, щоби так само видано Вольфа судови задля скарги Верґаніого, редактора „Deutsches Volksblatt-у“ і оба противники стали обмітувати се-

---

Никола.

(З ческого. — Ігн. Горжіци).

(Конець).

— Наперед, наперед! — кричав майор у величезнім роздратованю. Нараз почули ми, що з редути вже на нас стріляють, через корчі чути було мягкий ломіт і свист куль. Майор перестав кричати, побілів і упав лицем в траву. Заки адютант схилив са до него, майор сам зірвав ся, вхопив ся за праве бедро і шепнув.

— То нічо, нічо.

Відтак почав звов поволи схиляти ся, аж усїв на земли. Сльози виступили єму в очах, два рази глубоко відстхнув і якийсь час глядїв перед себе немов задуманий.

— Де ви ранені? — питав адютант. Майор довший час не відповідав, немов би не чув.

— Отже капітан Груби поведе баталїон до штурму — відозвав ся нараз і єго лице трохи оживило ся.

— Капітан Груби, капітан Груби! — крикнув адютант і десять голосів повторило той крик. Капітан Груби стояв вже, за плечима майора, а хтось все ще кричав з цїлої сили: — Капітан Груби, капітан Груби!

Знов засвистали кулї і на задї роздав ся страшенний лемент. Один офіцир з поколїня Юди був ранений. Куля відорвала єму великий палець лївої руки, котрою він держав похву шаблї, пробила лїву ногу і застрягла в правій.

Капітан Груби попросив єго не кричати. Майор знов побілїв як віск. але був спокійний. Один вояк з білою перепаскою і червоним хрестом на ній заходив ся вже коло нас, розіпняв єго мундур, аби перевязати рану. З діри повисше лївого бедра текла кров, але внутреностний не було видко.

— Всьо добре, пане майоре — хвалив вояк, успокоюючи раненого і почав єго перевязувати.

— Наперед друже, ти маєш командо! — сказав майор гірко усьміхаючи ся і подаючи капітанови руку. — Дай Боже щастя! — додав слабим голосом. Видко з трудом приходилось єму говорити.

В корчах був крик. Компанія за компанією спішила на право, аби станути в рядї і чути було крики, команди, зойки, а напередї сильний огонь. Капітан Груби бігцем опинив ся при першім рядї і ждав, аж дві компанії порівняли ся з собою. Відтак приказав трубіти „штурм!“

Новий звук труб і команд. Компанії насадили баґнети. На правім крилї вийшла вже трета компанія купками з корчів.

— Гурра! — крикнув капітан і з вісімсот грудий загремів той оклик дико і страшно. Мороз перебіг і по тих що кричали і по тих, що той крик чули.

З редути вискочило яких десять юнаків на шанець і ждали з ганджарами в руках на смерть.

Прочі Босанцї утїкли в диким неладї до лїса.

Трета компанія задержала ся і післала за утїкаючими град куль.

Перша і друга компанія взяли редуту приступом.

* *
*

Четвертій компанії припала задача гонити за утїкаючими. — Перший ряд розпустив ся в ланцух і побіг через корчі за неприятелем, осторожно, бо богато ворохобників лежало довкола на земли, а котрий з них ще жив стріляв і боронив ся. Треба було всїх убивати.

На яких шістьсоть кроків за редутою найшла патруля може пятнайцятьлїтного хлопця. Він сидїв під плотом, уста мав напів отверті, зуби затиснені, синї очи випалені, лице побілїле як полотно. На плечах в торбі мав скринку і держав ремені від торби в затиснених кулаках. Правий локоть притискав до живота.

Вояк, що єго перший побачив, скоро приклякнув і прицїлив ся аби стрілити.

— Чекай — крикнув до него один товариш, старший вояк, резервіст. То ще дитина.

Вояк вистрілив, але куля полетїла кудись на бік. Хлопець навіть не порушив ся, а резервіст воркнув свому товаришеви до уха: Худобо!

Они були би побили ся, колиб на вистріл не надбігло кільканайцятьох вояків.

— Хоче добити дитину — сказав резервіст, вказуючи на хлопця.

бе найординарнійшою лайкою та погрозами. Відтак президент повідомив палату, що вплинули два наглі внесеня, одно пос. Плячка з завізванем правительства, щоби нодобір, який повстане із знесеня мит, підвисшеня платні судовим практикантам і авскультантам та диюрністам і емеритам, став покритим з касових засобів попередних літ; друге пос. Кльофача в справі мнимого впливаня архикн. Франца Фердинанда на судию в Бенешові в справі якогось робітника, обжалованого о крадіж!

Новинки.

Львів дня 1-го червня 1902.

— **Шевченківскі вечерниці у Відни.** Українське робітниче товариство „Поступ" у Відни устроює в неділю дня 8-го червня с. р. в 41-ші роковини смерти Тараса Шевченка „сьвяточні вечерниці" з такою програмою: І. 1) Вступне слово. 2) Шевченко-Вербицкий: „Думи мої...." — хор мужеский. 3) Шевченко: „Розрита могила" — віддекламує т. Томіцка. 4) Шевченко-Бачиньский: „Калина" — хор мужеский. II. 1) „Поет терпіня і побіди" — відчит т. М. Лозиньского. 2) Шевченко-Топольницкий: „Три шляхи" — хор мужеский. 3) Шевченко: „Кавказ" — віддекламує т. С. Ганущак. 4) Федькович-Нижанковский: „З окрушків" — хор мужеский. Хоральні точки виконає „Сьпівацкий Кружок" студентского товариства „Січ" у Відни. Вечерниці відбудуть ся в салі реставрациї Regensburger Hof, I. Sonnenfelsgasse 2. Початок точно о годині 7-ій вечером. Вступ 40 сотиків.

— **Щедрий дар.** Їх Високопреосьвященьство Митрополит зволили пожертвувати на річ рускої церкви в Стороженци, на Буковині, 100 К. Уповажнений парохиянами складаю в їх імени таку заяву: „Всї ми одушевлені нашим дорогим, незабутим Архипастирем, складаєм за щедрий дар сердечну подяку і молимо Всевишнього, щоби зволив удержати Їх на хвалу рускої Церкви многі а многі літа!" о. *І. Левицкий*, парох.

— **Засїданє краєвої комісиї** для справ промислових відбуде ся завтра в середу дня 4 с. м. в Видїлї краєвім. На порядку дневнім кромі справозданя з дїяльности секциї виконуючої і з переведених люстраций, суть внесеня о удїлене позичок з фонду промислового, зміна статуту і регуляміну комісиї, справа продовженя закона о увільненю нових підприємств промислових від автономічних додатків до податків і внесеня членів. На засїданю тім має ще бути поставлене внесене о внесене в Соймі заложеня Банку промислового, або утворене в Банку краєвім осібного відділу промислового з кількамільоновою дотациєю.

— **Конкурс.** Товариство взаїмних обезпечень „Днїстер" прийме зараз л ї к в і д а т о р а до шкід огневих. Зголошеня треба подавати тільки на письмі і долучити оригінальні сьвідоцтва або відписи, опис житя і попередного занятя і докази фахового уздібненя. Платня через перший рік 1.800 кор. Перший рік є роком проби. — *Дирекция.*

— **Цїлі хмари хрущів** зависли перед кількома днями над портом в Гамбурзї. Хрущі опадали масами на улиці і гинули під ногами людий і колесами колїс. Місцями лежали так густо, що згортали їх на великі купи.

— **Криваві розрухи у Львові** лучили ся вчера з нагоди страйку будівляних робітників. Зібрались они на Стрілецкій площи і почали ломити перекупкам столи та бити шиби у вікнах камениць. Коли на зазив комісаря поліцийного не розійшли ся, а до того ще обкинули войско камінєм, мусїло войско ужити оружия і покалїчило двайцять кілька осіб. По стороні войска суть также ранені.

— **Велика катастрофа в Бориславі** в копальнях воску земного лучила ся вчера рано, котра розмірами своїми дорівнує найбільшим, які послїдними часами були в Европі. Ото в копальни належачім до Лендербанку наступив вибух ґазів нафтових. Під сю хвилю робітники знаходили ся під землею, то-ж катастрофа прибрала відразу великі розміри. До вчера вечером винято 19 трупів і 12 людий тяжко ранених, а кілько ще жертв буде, невідомо. Вибухаючих ґазів годї угасити, огонь ширить ся чим раз дальше, а всякий ратунок тим труднїйший, що робітники знаходять ся в нутрі копалень. Горіючі ґази можна лиш тоді придусити, коли замкне ся щільно закін і не допустить ся до него воздуху. А сего способу ратунку годї ужити зі взгляду на робітників, котрі в такім разї мусїли би подусити ся, а противно, доки ґази палять ся, ратунок їх є неможливий. Кілько жертв потягне ся катастрофа за собою, годї на разї знати. Підприємство копалень Лендербанку було ведене на велику скалю і затруднювало 500 робітників. Ходило би лише о се, кілько з робітників в хвили катастрофи знаходило ся під землю. Розмір нещастя так великий, що грозить цїлковитим знищенєм всїх копалень. Що є причиною так великої катастрофи, годї ще нинї щось певного сказати. Припускають, що в наслїдок горяча, яке було в недїлю, нагромадило ся в покладах копальняних тільки ґазів, що треба було лиш дрібної причини, аби наступив вибух. Річ природна, що акция ратункова веде ся з всякою можливою енергією.

— **Книжки до шкільних бібліотек.** Рада шкільна апробувала слїдуючі видання Руского Тов. Педаґоґічного на нагороди пильности і до бібліотек шкіл народних: „Оповіданя для дїтий" 40 сот. опр. 54 сот. — „Оповіданя Катренка" 40 сот. опр. 54 сот. — „Оповіданя Коцюбиньского 40 сот. опр. 54 сот. — „Переклади Кримского" 40 сот. опр. 54 сот. — „Дитячі оповіданя Мамин Сибіряка" 30 сот. опр. 54 сот. — „Байки Пушкина" 30 сот. — „Оповіданя Марка Вовчка" ч. I. 30 сот. опр. 44 сот. — „Марта Борецка" 40 сот. опр. 60 сот. — „На річках" 30 сот. опр. 44 сот. — „Народні думи Др. Пачовского" 40 сот. опр. 60 сот. — „Казки Гр. Л. Толстоя" 40 сот. опр. 54 сот. — „Поеми О. Конисього" 30 сот. опр. 44 сот. — „Покарана лож" комедийка 20 сот. опр. 34 сот. — „Малий сьпіванник" 20 сот. — „Серед цьвітів" комедия 62 дїях 16 сот. опр. 30 сот. — „Лис Микита" Гете-Франко 1 кор. опр. 1 кор. 30 сот. — „Перша китичка" Ярошиньскої 20 сот. — „Друга китичка" Ярошиньскої 20 сот. Дві разом опр. 54 сот. — Андерзена казки IV. і V. ч. по 50 сот. 5 частий разом опр. 2 кор. 90 сот. — „Дивні пригоди комаха Санґвіна" 48 сот. опр. 75 сот. Для шкіл видїлових апробовано; „Інститутку" М. Вовчка 40 сот. опр 60 сот. — „Шекспір в повістках" 30 сот, опр. 60 сот.

Хлопець виглядав в тїни як труп. Капраль підійшов до него і побачив, що він ще жиє. Він вхопив за карабін. Але хлопець не мав ніякого оружия і держав лиш руками ремені від торби.

— Чого ти тут сидиш? — крикнув до него капраль. Але хлопець не рушав ся і не відповідав.

— Возьміть єго з собою! — приказав капраль.

Вояки вхопили хлопця. Коли єго піднесли, побачили, що він облитий кровію. Між тим надійшов офіцир, ще цїлком молодий хлопець.

— Чекайте мусимо єго розстріляти! — крикнув писклявим голосом. Тїшив ся, що буде міг дати розстріляти чоловіка.

— Ти стріляв? — спитав хлопця ломаною сербщиною. Хлопець подивив ся на офіцира. Видко мав довірє до єго молодости.

— Я не стріляв — відповів придавленим хрипливим голосом.

— А чому ти не стріляв? — питав офіцир дальше і почервонів, чуючи неумістність свого питаня.

— Я не мав рушниці — відповів хлопець трохи твердше.

— А колиб ти був мав рушницю? — напирав офіцир.

Хлопець спершу не порозумів, але вскорі похопив ся.

— То був би стріляв — відповів скоро і поглянув далеко перед себе. Очи побілїли єму, він якось глубоко застогнав і почав хилити ся до землї. Отворив уста і видко було єго висхлий язик. Резервіст, що перший був обстав за хлопцем, виступив наперед і подав єму свою фляшку з водою.

— Він ранений, пане ляйтнант — замітив добродушно.

— А що ти маєш на плечах? — спитав офіцир, коли хлопець напив ся.

— Мунїцию — відповів хлопець.

— Вояки добули в мить скринку з торби. Було в нїй ще яка сотка набоїв.

— Кому ти ніс тї набої?

— Батькови.

— А де він?

Хлопець трохи піднїс ся і поглянув шукаючи очима в напрямі редути.

— Он-там лежить під деревом — показав пальцем.

Поглянули в сторону, куди хлопець показував. В віддаленю яких двайцятьох кроків лежав мертвий старший чоловік з сивою бородою.

— Де тебе ранили?

— В редуті!

— Я перевяжу єму рану, кров знов пустила ся — просив резервіст і вже витягнув перевязки.

Офіцир не знав, що робити. О розстрілянню вже перестав думати.

— Ти Турок? — спитав ще хлопця.

— Ні, Серб — відповів хлопець якось уперто.

Офіцир здивував ся.

— І чогож твій батько боров ся против нас?

— Беґ велів, а ми піддані, мусимо слухати — відповів хлопець; але ледве то вимовив загорів ся в єго очах якийсь огонь. Офіцир замітив, що з хлопцем щось дїє ся.

— Говори, говори! — заохочував єго.

— І беґ говорив також — додав хлопець остро — що прийде „швабо" і завоює як Турка так і Серба....

Хлопець хотів ще щось сказати, але єго сили були вичерпані. Упав мов омлїлий на землю.

Резервіст не ждав довше, розпяв хлопцеви одїж і почав єго перевязувати.

Недалеко роздав ся голос капітана:

— Наперед, наперед, що там дїє ся?

Офіцир з своїми людьми пустив ся скоро в корчі. Коло хлопця остав лиш резервіст.

II.

По новім році 1882 можна було в Боснї і Герцеґовинї замітити якесь дивне напружене; щось було у воздусі. Проявляло ся то в замітно насуплених лицях могамедан, в роздратованю православних і в осторожній рухливости католиків.

Той рух був більше менше обмежений дорогою з Меткович на Мостар, Коніцу до Сараєва і дальше дорогою на Прачу і Горазду. На північ від тих місцевостий було тихо, немов би мерлець лежав в хатї і здавало ся, що на полудни повно опришків і лїсових злодіїв. І в хатї Івана Црничка в Тарчинї появляли ся по Різдві 1881 р. смерком чужі, незнакомі лиця. Тї люди приходили звичайно самотними, завіяними снїгами стежками аж з Ґлеватічева над Нарентою, ба навіть аж з Трнова над Желюрницею, отже відбували зимою майже неімовірні подорожи, оминаючи о скілько можна простї дороги.

Іван Црнчич прийшов до Тарчина на зиму в році 1878 і то за своїм молодшим братом Николою. Николу віддано іменно зі шпиталя в Добою місцевій войсковій команді в Тарчинї, аби єго відставила до місця приналежности. Однако в Тарчинї найшов він свого опікуна, того резервіста, Старощака, що приніс єго був з полонини на своїх плечах до шпиталю і виписав собі дозвіл зістати якийсь час в тім місци. Староцак заручив за него.

Црничичи походили з околиць Крушева, отже Іван легко перевідав через людий, де єсть брат і прийшов, аби єго забрати. Коли розглянув ся в Тарчинї, пізнав, що тут можна би щось зробити, вибудував хату з хворосту і почав продавати „ракію" (горівку), яйця, сир, сїрники, босаньский тютюн і таке инше добро. Православні Серби мають великий дар до торговлї, а Іван був скупий, хапчивий і заразом

Відозва „Шкільної Помочи" у Львові.

Родимці!

Виділ товариства „Шкільної Помочи" у Львові висилає на днях свого курзора по всіх Русинах міста для збираня ласкавих дарів на бідну руску молодїж.

Як звістно, наше товариство постановило собі цїлею опікуватись бідними дітьми в трох руских людових школах (в ц. к. мужескій і женьскій школї вправ, і в школї ім. Маркіяна Шашкевича) і в рускій виділовій, — заосмотрююючи їх одїжию і приборами шкільними, і допомагаючи їм до науки і до вихованя в духу церкви і народа на пожиточних членів нашої рускої суспільности. Для сповненя сеї гуманної цїли збираємо що року членьскі вкладки і добровільні дари від Родимців і других добродіїв. Задача наша з кождим часом збільшаєсь, так як число рускої молодїжи зростає і тим самим потреби єї змагають ся.

Всї міскі школи у Львові одержують для своїх бідних дітий значні запомоги від заряду міста і від ріжних добродійних товариств. Так не можемо і ми оставити наші школи без помочи. Сьвятим обовязком кождого з нас довжно би бути причинитись своєю лептою на сю найкрасшу цїль. — Ми звертаємо ся тому з горячою просьбою до всіх наших Родимців і Добродіїв о ласкаві дари, надїємо ся, що нїхто за се не прогнївить ся (як се на жаль досп часом лучалось) і не відкаже нашій просьбі.

„Хто прийме се дитя в імя моє, мене прийме", сказав Христос.

Кого не дійшла би наша просьба, зволить присилати свій дар на адресу нашої касиерки п. Варвари Літиньскої, учительки женьскої учит. семинарії (мешк. при улици Вірменьскій ч. 8); а непотрібні річі дівочі до рук п. касиерки, мужескі же до п. Гамоти, управителя школи ім. Маркіяна Шашкевича (ул. Скарбківска ч. 26).

Від виділу товариства „Шкільна Поміч". У Львові дня 31 мая 1902.

О. *Александер Стефанович*, голова, *Іван Гамота*, управитель школи М. Шашкевича, член виділу.

Телеґрами.

Відень 3 червня. Др. Кербер був вчера на авдиєнциї у Є. В. Цїсаря.

Відень 3 червня. Шах перский приїздить нинї до Карльсбаду.

Будапешт 3 червня. Угорска делеґация розпочала вчера дискусию над буджетом мінїстерства війни.

Париж 3 червня. Рада міска ухвалила вчера удїлити 100.000 франків на навіщених катастрофою на Мартинїцї.

Софія 3 червня. Князь Фердинанд виїхав вчера до Ебенталь. Єго приїзд до Петербурга заповіджений на день 10 с. м.

Париж 3 червня. Matin згадуючи о заключенє мира в полудневій Африцї каже, що Европа, котрої совість була дуже обтяжена, може тепер свобідно відотхнути.

Надіслане.

— **„Краєвий Союз кредитовий"** видав для руских товариств кредитових потрібні друки і продає їх по отсих цїнах:

1. Книга довжників	аркуш	по	10 сот.
2. Замкненя місячні	2 аркуші	„	5 „
3. Інвентар довжників	аркуш	„	5 „
4. „ вкладників	„	„	5 „
5. „ уділів	„	„	5 „
6. Книга головна	„	„	10 „
7. „ лїквідацийна	„	„	10 „
8. „ вкладок щадничих	„	„	10 „
9. „ уділів членьских	„	„	10 „
10. Реєстр членів	„	„	10 „

Купувати і замовляти належить в „Краєвім Союзі кредитовім" у Львові, Ринок ч. 10 I. поверх.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

підприємчивий. Никола був приманою, притягав вояків а Іван з їх приязни для Николи мав зиск.

Коли прийшла зима, попросив Іван покірно пана капітана, аби єму дарував трохи дерева, бо він хоче побудувати ся. По будові войскових бараків лишило ся кілька тисяч метрів материялу; бо Тарчин окружений довкола лїсами, а в тодїшних часах лїси в Боснї належали хиба до Господа Бога.

В Тарчинї стояла тодї залогою і одна компанія піонірів; самі веселі, здоровезні хлопцї. Они обробили дерево мовби бавили ся і за тиждень над Івановою хатиною з хворосту здіймав ся звід великої, деревляної хати на чотири комнати. В день городили оба брати стіни із грубого пруття, а вечерами лїпили. Заки перший сніг упав, стояла хата під дахом. Фельдвебель від піонірів, фаховий купець, давав Іванови ріжні добрі ради. Іван замовив собі вино із Спліта, накупив хлїба в Крешеві, держав карти і мав все повно гостий. Піонїри добудували собі окрему комнату, устроїли єї, аби не потребували сидїти разом з інфантеристами і оба ради оружия їли і пили, що могли. В одній одинокій зимі заробив Іван тілько гроший, що аж піт виступав на чоло, коли взяв ся їх в ночи перечисляти. Раз виміняв він ті гроші в Сараєві на двіста дукатів, поклав їх в бляшану пушку з сардинок, вложив єї до зелїзного горнця, прикрив то землею і закопав в коморцї. На весну взяв до себе матір, злядив в коморі склад і мати не сьміла звідтам рушити ся; она стерегла запасів.

За три роки Іван розбогатів. І Никола не був вже тим блїдим хлопцем з синїми, задумчивими очима, довгими, темними віями, високим чолом і кучерявим, білявим волосєм. Наслїдки рани вже давно минули, він розріс ся і виріс на правдивого юнака. В Тарчинї змінило ся кілька полків, один по другім. Однако Іван тїшив ся заєдно однаковою прихильностию, а Никола був рівнож все любимцем вояків. Він зносив їх любов, їх приязнь дуже гордо, а навіть часом неприязно. Чув себе дорослим чоловіком, але вояки глядїли на него все як на хлопця, котрого Старощак виніс на плечах з поля битви до шпиталю.

Бідний Старощак! Коло Різдва 1878 р. був він кождого дня пяний. Запивав свою недолю, свою тугу. Вже два рази пішли старі вояки домів, а єго держали все ще в службі, хоч був жонатий. Другого дня Різдва вертав пяний з хати Івана до бараків заточив ся на якусь бічну стежку, що вела понад потік і вже більше не найшов правої дороги. Рано найдено єго замерзлого в потоцї. Позаяк не було кладовища похоронено єго за табором на горбку, а піонїри викували єму в скалї памятник. Так задержала ся в памяти історія Старощака і Николи.

* *
*

Ворохобня з 1882 р. минула. Вояків всюди повно як мух, а юнаків мало. Коло Гляватічева ставило кільканайцятьох опір, але лиш немногі оцїлїли. І в ночи гнало за ними войско і одного рана зловили вояки трех Босанців, що з утоми і з голоду заспали під скалою. Відведено їх до Коніци.

— Николу Црничича і двох Турків приведено в оковах; розстріляють їх — пішла чутка по Коніци і охрестности і вже з'явила ся мати Николи з Тарчина. Поставлено єї перед военним судом до переслуханя.

— Де твої сини?

— Чого питаєте, коли знаєте лїпше як я? — крикнула стара гнївно.

— Скажи, де они.

— Га, там, де повинні бути — відрубала стара.

— Лиш Никола там, де повинен бути — замітив судия глумливо — але де Іван?

Она опустила голову і уперто мовчала.

— Ти добра мати, коли тебе не обходить, що твої сини роблять.

— Як не обходить, що не обходить? — боронила ся стара, поглянула дико по всїх присутних, але не докінчила реченя.

— Чому ти їх не наклонила, аби сидїли дома? — спитав судия.

— Гей, ти шзабе, а щож би они робили дома, коли свобода кличе? — скрикнула дико.

— Добра з тебе чарівниця! Забирай ся!

Стару випхнено за двері і введено закованого Николу. То був юнак, як молодий дуб. Майже всї знали єго з Тарчина, любили єго і радо були єму помогли.

— Де Іво? — спитав авдитор.

— Не знаю, десь в горах.

— То він намовив тебе, аби ти ішов з ним, правда?

Никола почервонїв як бурак.

— Чи мене моя мати не родила, щоби мене треба аж намавляти, коли свобода кличе? Я примусив Івана, аби він всї дукати дарував „дєташам" (ворохобникам)! — скрикнув розярений юнак.

— Ти стріляв на нас? — питав авдитор.

— А щож я мав робити; стріляв, вистріляв пачку набоїв і добре стріляв...

За годину стояли всї три посеред площі напротив вояків.

Богато людий зійшло ся придивитись розстріленю. Никола шукав знакомих і побачив матір.

— Ходїть сюди, мамо! — крикнув і махнув рукою.

Єї допущено до него. Дав їй мошонку з грішми і на хвилю вдивив ся в єї очи.

— Занеси то Іванови і покажи єму мій гріб. Колись прийде час, що не буде тут швабів.

Відтак випрямив ся і відкрив груди. Загреміли вистріли і три юнаки віддали душу за золоту свободу.

І Н С Е Р А Т И.

Тягнене невідклично
19-го червня 1902.
Льотерия акторска

1	гол. вигр. по	50.000 К
1	„ „ „	5.000 „
1	„ „ „	3.000 „
2	„ „ „	2.000 „
5	виграних „	1.000 „
10	„ „	500 „
20	„ „	200 „
60	„ „	100 „
100	„ „	50 „
300	„ „	20 „
3500	„ „	10 „

Льоси по 1 К поручають: Кіц і Штоф, Корман і Файґенбавм, М. Клярфельд, В. Хаес і С-а, Авґ. Шеленберґ і Син, Яков Штро, Сокаль і Лілієн, Самуелі і Ляндав.

Кожда вигрaна буде по відтягненю 10 прц. готівкою виплачена.

Дуже величавий
образ компатний
представляючий
„ПРИЧАСТЄ“
мальований артистом Єзерским в природних красках.

Величина образа 55×65 цтм.

Ціна образа **6 корон** разом з почтовою пересилкою.

Набути можна у
Антона Хойнацкого
Львів, ул. Руска ч. 3.

„Fotografische Mittheilungen“ одинока богато ілюстрована часопись для аматорів фотографії, виходить два рази на місяць. Передплата чвертьрічно (6 зошитів) 3 марки 75 феників. Передплату можна пересилати в австрийских листових марках. Адреса: Verlagsbuchhandlung Gust. Schmidt Berlin W. 35 Lützowstrasse 27.

„NEKTAR“
Головний склад у Відни, VI., Webgasse 28.

Товариство для торговлї і складів чаю
Братів К. і Ц. Попов у Москві.

Ц. і к. надворні доставці Австро-Угорщини. **Доставці Двора царско-російского**
Надворні доставці кор. Вел. королів: Греції, Швеції і Норвегії, Бельгії і Румунії.

Золотий медаль в р. 1892. Grand prix в р. 1900, найвисша відзнака на загальних виставах в Парижи,

Grand prix найвисша відзнака на виставі в Антверпії 1894 р.

Золотий медаль найвисша відзнака на виставі в Штокгольмі 1897 р.

Цїнник.

Цїни в коронах за одну коробку російскої ваги (1 фунт. рос. = 410 грам.)

Ваґа пачки в фунт. рос.	Nr. 0	1	2	3	3/4	4	5	6	7	8	Чай з Цейльону
1/1	15·20	11·—	10·—	9·—	8·20	7·60	6·70	5·80	5·20	4·30	6·70
1/2	7·60	5·50	5·—	4·50	4·10	3·80	3·35	2·90	2·60	2·15	3·35
1/4	3·80	2·75	2·55	2·25	2·05	1·90	1·70	1·45	1·30	1·10	1·70
1/8	—	—	—	—	1·05	—·95	—·35	—·75	—·65	—·55	—·85

При закупнї за 20 корон, транспорт і опаковане безплатно.

MAYER'S-CONVERSATIONS LEXIKON

Пяте цїлком перероблене і побільшене виданє, повне.

В 17-ох дуже хороше оправлених томах з шкіряними хребтами і рогами, обіймае: 100.000 статей, 17.500 сторін тексту, 10.000 ілюстраций, карт і плянів, 1000 таблиць і додатків, 152 ілюстраций хромолїтоґр., 290 карт.

Крім того два томи доповняючі і один том спису (Registerband).

Разом 20 томів по зр. 6.

Поява нового виданя того твору, одинокого в загальній лїтературі, єсть лїтератеким явищем не малої ваги. Розийшлось его в 4-ох виданях більше як півтора міліярда примірників і придбало собі заслужену славу, як найвеличавійший сучасний твір, як словар людского знаня.

Той лексикон можна дістати в комплетї, всі томи нараз на сплату по 3 зр. місячно.

Замовленя приймае **А. ЛЯНДОВСКИЙ**, Львів, Пасаж Гавсмана.

СТЕЛЛЯ
найновійший інструмент сальоновий швайцарский, самограй, ноти металеві без гачиків в ріжних величинах. Продае **Соболевский** годинникар у Львові, площа Марийска (готель французкий).

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).